

2 augustus 2021

Marjan pakt haar waterfles en ontdekt dat die leeg is. Ze heeft hem zelf leeggedronken, meer om haar zenuwen de baas te blijven dan omdat ze dorst had.

Zarifa merkt het.

‘Hé,’ roept ze om Marjans aandacht te trekken.

Zarifa gooit een plastic waterfles in haar richting, haar zes armbanden rinkelen tegen elkaar. Marjan vangt de fles net voordat hij de grond raakt en mompelt een bedankje.

‘Goed,’ zegt Elaha om hun aandacht weer te richten op de reden waarom ze allemaal teruggekeerd zijn naar deze basis, die leeg is nu hun Amerikaanse tegenhangers vertrokken zijn. ‘Jenna belde me gisteren, daarvandaan. Jullie weten dat ik het in het begin helemaal niet prettig vond dat de Amerikanen zo direct waren, maar nu waardeer ik het wel, zelfs als het slecht nieuws is. Ze zegt dat de Verenigde Staten ons geen speciale visa willen geven. We komen daar niet voor in aanmerking.’

Een halfjaar is verstreken sinds de laatste missie van het peloton, maar Elaha behoudt haar autoriteit als kapitein en leidt het gesprek met Jenna en de andere Amerikaanse vrouwelijke soldaten, tot voor kort hun partners als ze op missie gingen. Zelfs toen het peloton het meest actief was, ging Elaha’s leiderschap verder dan de Hesco’s, de met zand gevulde draadkorven, gevoerd met ijzersterk textiel, die het kamp begrenzen. Elaha was degene die besliste welke soldaat meer schietoefeningen of

extra sessies met gewichten nodig had. Zij nam voor en na elke missie contact op met de leden van haar peloton en meldde zich altijd aan als vrijwilliger als dat nodig was. Nu er geen missies voor hen liggen en er geen Amerikanen in de buurt zijn, zorgt Elaha ervoor dat de leden van het peloton via een groepsapp met elkaar blijven communiceren. Als één lid van het peloton niet reageert, stuurt zij een persoonlijk bericht. En als haar bericht onbeantwoord blijft, klopt Elaha op de deur.

Marjan kijkt het vertrek rond. De zes vrouwen hebben zich verspreid door de ruimte, sommige zitten op een klapstoel en twee leunen tegen de muur. Zij zijn slechts een fractie van het hele peloton, maar dit zijn de vrouwen die Elaha bij elkaar wist te krijgen om hun opties te bespreken en een strategie te bedenken. Enkele andere soldaten zijn ondergedoken en sommige soldaten plannen hun eigen ontsnappingsroutes.

Toen Marjan zich net aangesloten had bij het Female Tactical Platoon, had ze zich in dit trainingskamp helemaal niet op haar plaats gevoeld. Ze vroeg zich af of ze een fout gemaakt hadden door haar toe te laten, al had ze alle testen doorstaan, zowel de fysieke als de mentale. Ze kijkt uit het raam. In de verte kan ze de toren zien die haar bijna fataal was geworden. Daar had ze onder gestaan en de minachtende, treiterende stemmen gehoord die ze elke ochtend het zwijgen moest opleggen. Ze dreigden de kwetsbare barricades die ze opgetrokken had te doorbreken.

Waardeloos kind! Wie denk je wel dat je bent? Jij maakt overal een puinhoop van. Denk je dat jij deze toren kunt beklimmen? Ha! Je kon niet eens zorgen –

Elaha had haar apart genomen en toegesproken, door het lawaai heen.

Als je van gedachten veranderd bent, zeg het dan meteen en ga weg. Wij vinden wel iemand anders die jouw uniform kan dragen. Maar de eerste dag dat je hier was, heb ik iets in je ogen gezien waardoor ik

denk dat jij het in je hebt om te strijden. Dus maak je vast en klim die ladder op, want je moet leren hoe je uit een helikopter komt zonder die spillebenen van je te breken.

Vandaag wordt Marjan weer bezocht door de schimmen die haar haar kindertijd ontnomen hebben. Ze roepen haar bij een halfdode naam en klauwen naar haar om haar aandacht af te leiden van Elaha.

Marjan draait de dop van de waterfles open en dicht. Als soldaat heeft ze geleerd dat niets duidelijk is in een oorlog. Veldslagen beginnen en eindigen om vage redenen en kennen geen duidelijke winnaars of verliezers. De strijd voor dit land begon lang voordat zij een camouflage-uniform aantrok en soldatenlaarzen droeg, en lange tijd had ze zeker geweten dat ze aan de kant van de overwinnaars stond. Nu blijkt dat ze het volkomen bij het verkeerde eind gehad heeft. Wanneer raakten de rollen omgedraaid? Kan iemand werkelijk de score bijhouden? Hebben ze ooit een kans gehad? Allemaal nutteloze vragen.

‘Wat bedoelt ze daarmee?’ vraagt Zarifa nu. ‘Mijn neef werkte als vertaler voor de Amerikanen en hij kwam wel in aanmerking. Hij en zijn gezin vertrekken naar Amerika zodra ze hun sollicitatiegesprek achter de rug hebben. Hij was niet eens soldaat.’

Marjan zit met haar benen over elkaar en tikt met haar ene laars een angstig ritme op de vloer. Soms kan ze nog altijd niet geloven dat Soraya en zij het gewaagd hebben zich aan te melden voor het peloton. Ze bedenkt hoe ze eraan toe was toen ze van het bestaan van dit peloton hoorde, hoe ellendig en kapot ze destijds was. Hoe heeft ze ooit de moed kunnen opbrengen om bij het leger te gaan? *Naseeb* is het enige antwoord op die vraag, want nu kan ze zich niet meer voorstellen dat ze iets anders zou doen. Deze baan heeft waarschijnlijk haar leven gered.

Soraya werkte in een textielwinkel en hielp klanten rollen fluweel, linnen en kant bekijken om het juiste materiaal te kiezen voor japonnen of gordijnen. In haar vrije tijd schetste ze japonnen waarvan ze hoopte dat het op een dag haute-coutureontwerpen zouden worden. Ze wilde schitteren. Ze wilde andere vrouwen laten schitteren. Op haar vrije dag wilde ze beslist samen met Marjan en Hawa naar de winkel om stof uit te zoeken voor een Eid-japon.

Die dag waren ze blijven staan voor de etalage van een elektronikawinkel, waar op één televisie een herhaling van een kinderprogramma vertoond werd en op een andere een reclameboodschap voor een vrouwenpeloton. *Ik ben geen soldaat*, had Marjan haar vriendin een paar dagen eerder nog toegeroepen. Geen van beide vrouwen had ooit gehoord van een dergelijk peloton. Geen van beiden had ook maar enige militaire ervaring. Ze hadden zelfs nog nooit een vuurwapen vastgehouden.

En toch...

Satijn glanst, maar camouflage heeft haar eigen aantrekkingskracht, denk ik, had Soraya peinzend gezegd.

Soraya's broer was natuurlijk niet enthousiast geweest. Sinds hun vader overleden was, had hij gretig de verantwoordelijkheden van de man des huizes op zich genomen, en voor hem begon dat met het beperken van de activiteiten van zijn zus.

Dat is geen plek voor een vrouw, Soraya, had haar broer gezegd.

Mannen beseffen maar zelden hoe enorm veel ze zelf hebben bijgedragen aan de sterke wil van vrouwen. Soraya's ogen vonkten van ambitie. Slechts een paar maanden later combineerde zij haar camouflage-uniform met een pilotenzonnebril en gedurfde lippenstift.

‘Voor ons is het anders,’ legt Elaha nu uit. ‘Wij hebben voor het Afghaanse leger gewerkt, niet voor de Amerikanen.’

‘Hebben wij niet voor de Amerikanen gewerkt?’ vraagt

Soraya ongelovig. 'Wie hadden de leiding van de basis waar we getraind werden? Wie hebben ons getraind? Zij gaven ons doelwitten en planden onze missies. In de helikopter zat ik midden tussen de Amerikaanse vrouwen,' werpt ze tegen. 'Wat hebben we in vredesnaam ooit gedaan zonder de Amerikanen?'

'Dat heb ik ook aan Jenna gevraagd. Zij zegt dat zij er ook niets van begrijpt.'

'Misschien moet Jenna met iemand anders gaan praten,' puft Soraya.

'Je weet dat ze alles doet wat ze kan,' zegt Marjan.

Soraya laat haar schouders zakken, uitgeraasd. 'Dat weet ik wel,' mompelt ze. 'Maar hier wordt alles erger.'

Marjan denkt aan het televisieprogramma van gisteravond op Mithra Media, de zender die het nieuws brengt met speciale aandacht voor vrouwenzaken. Volgens Mina Noori, de nieuwslezeres, zijn Talibanstrijders in het noorden van het land huizen binnengedrongen. Via de telefoon vertelde een anonieme vrouw dat de Taliban een handgranaat naar binnen gegooid hadden in het huis van een vrouw die geweigerd had voor het eten van een tiental strijders te zorgen. Haar vier kinderen speelden het nog net klaar hun moeders lijk naar buiten te slepen voordat het huis in vlammen opging.

'Heeft iemand het salaris van vorige maand al ontvangen?' vraagt Zarifa.

De vrouwen schudden hun hoofd.

Marjan denkt aan de rekeningen die op haar liggen te wachten. Ze is dankbaar dat ze een salaris krijgt, maar wenst in stilte dat het niet altijd zo laat kwam. Ze budgetteert voorzichtig, want iedereen heeft gehoord dat de soldaten in sommige gebieden al maanden geen salaris meer gekregen hebben. Marjan houdt haar uitgaven en inkomsten bij in een schrift, voor haar een manier om precies uit te rekenen hoe bezorgd ze zou moeten zijn. Hawa heeft nieuwe sneakers nodig. Binnenkort

zal ze een nieuwe winterjas nodig hebben.

Op de laatste bladzijde van haar schrift houdt Marjan een aparte lijst bij voor de *rubab* die ze in een muziekwinkel gezien heeft: een met de hand gemaakt muziekinstrument met gedetailleerd inlegwerk en fraaie toetsen. Marjan was enthousiast geworden bij de gedachte dat haar dochter deze rubab zou bespelen. *Hawa zal jou tot leven wekken*, had ze gedacht, net voordat haar blik viel op het duizelingwekkende bedrag op het prijskaartje dat aan een draad bungelde.

Druppel voor druppel wordt de rivier gevormd, zei haar tante vroeger. Daarom schreef Marjan dat bedrag achter in haar schrift. Daaronder houdt ze de stand bij van de bankbiljetten die ze van tijd tot tijd in een envelop stopt. Een verzameling druppeltjes die met elkaar een rivier zullen vormen. De laatste keer dat ze het nakeek, kwam ze nog maar een paar bankbiljetten tekort.

‘Daarover heb ik die man van het ministerie gesproken,’ vertelt Elaha. ‘Hij zei dat het misschien nog twee weken duurt... maximaal.’

‘Vast en zeker. Misschien zelfs nog minder,’ zegt Zarifa sarcastisch. Ze leunt achterover op haar stoel, slaat haar armen over elkaar en kijkt grimmig voor zich uit.

‘Hoe gaat het met je ouders?’ vraagt Elaha, want ze weet dat Zarifa haar salaris besteedt aan de medicijnen die moeten voorkomen dat het zwakke hart van haar moeder het helemaal opgeeft. Haar vader heeft diabetes en ziet zo slecht dat hij een biljet van vijf afghani niet kan onderscheiden van een biljet van vijfhonderd.

Zarifa knippert snel met haar ogen en gaat rechtop zitten.

‘Het gaat wel,’ zegt ze. Ze wil niet klagen, want ze weet dat iedere vrouw hier haar eigen problemen heeft. Ze gaat staan en begint met grote stappen heen en weer te lopen door de lange ruimte. Marjan voelt zich nog nerveuzer terwijl Zarifa probeert haar onrust kwijt te raken. ‘Ze bidden God om Kabul

te beschermen. Maar wij zijn degenen die een uniform dragen. Zullen wij opgeroepen worden om Kabul te verdedigen, of niet?’

Hun missies zijn doorgegaan nadat de Amerikanen vertrokken, maar niet met dezelfde frequentie. Daardoor heeft Marjan te veel vrije tijd. Ze voelt zich het onveiligst als ze alleen is met haar eigen gedachten.

‘Ik haat nietsdoen,’ kreunt Soraya. Daarna kijkt ze Elaha aan. ‘Blijven zitten terwijl we zouden kunnen helpen voelt niet goed.’

‘Ik heb geen bevelen van hogerhand ontvangen,’ rapporteert Elaha. ‘Ik weet niets meer dan jullie en we hebben allemaal dezelfde praatjes gehoord. We zullen het pas weten als de president zelf ons vertelt of hij gaat aftreden of een soort eenheidsregering wil vormen.’

‘Ik ga misschien weer studeren,’ zegt Wahida. ‘Als zij die het doelwit vormden in het parlement zitten, zullen wij geen missies meer hoeven uit te voeren.’ Zij is de jongste van de groep en de minst ervaren soldaat. Wahida’s familie heeft haar herhaaldelijk gevraagd het peloton te verlaten, vooral sinds de Amerikanen aangekondigd hebben dat ze Afghanistan moe zijn.

‘Welke studie wil je gaan doen?’ vraagt Soraya. ‘Ik denk dat je een geweldige lerares zou zijn.’

‘Ja, lesgeven zou perfect zijn als ik ook maar enig geduld kon opbrengen. Vind jij dit het gezicht van een geduldig mens?’ vraagt Wahida. Ze draait zich om en leunt voorover zodat Soraya haar gezicht goed kan zien.

Soraya lacht. ‘Helemaal niet. Eigenlijk heb je het nijldige gezicht van een slager. Misschien is dat een betere keuze voor jou.’

‘Slagers hebben tenminste vlees op tafel,’ zegt Wahida en ze laat haar kauwgom knallen.

Zarifa rolt met haar ogen. ‘Even serieus, dames! Wat zal er

van ons terechtkomen? Wat denk jij, Marjan?’ vraagt ze. Ze weet dat Marjan geen al te rooskleurig antwoord zal geven. Marjan is van nature voorzichtig, en realistisch. Wanneer ze midden in de nacht op een dorp neerstrijken, is Marjan degene die voortdurend in het donker blijft speuren naar eventuele aanvallers. Ze vertrouwt geen enkele informatie, en daar heeft ze een goede reden voor. De Amerikanen bedoelen het goed, maar hun informatie is vaak waardeloos.

‘Ik ben geen politicus. Jij weet evenveel als ik.’ Ze kijkt op haar horloge. ‘Ik moet mijn dochter ophalen,’ zegt ze. Hier op de basis zijn en stilzitten is niets voor haar, ze wordt er angstig van.

Ze staat op en loopt de deur uit, en passeert daarna een rij Hesco-barrières en lege barakken. Ze herinnert zich hoe opwindend ze de eerste dagen hier vond, toen ze de namen van haar Amerikaanse collega’s en hun uitrusting nog amper kon uitspreken, terwijl haar lichaam zwaar op de proef gesteld werd. Het zou onhaalbaar geweest zijn zonder andere vrouwen om haar heen, vrouwen als Jenna en Elaha, die zich op hun gemak leken te voelen op dit stoffige terrein.

Zij hebben haar verwelkomd, haar de hand toegestoken toen ze tijdens een trainingsmars over een losse steen struikelde en haar enkel verzwikte, en haar geleerd de bittere opmerkingen van de mannen in uniform te negeren. Sommige mannen zijn het er echt niet mee eens dat er vrouwen toegelaten werden in de speciale strijdkrachten. Jarenlang is ze bezig geweest zich voor de buitenwereld te verbergen, zich klein te maken om in kleine ruimtes te passen. Jarenlang heeft ze gedacht dat ze haar dochter alleen kon beschermen door haar ergens anders te laten wonen.

Niet een van haar collega’s kan begrijpen hoe ingrijpend de training haar veranderd heeft. Misschien zelfs Soraya niet.

‘Marjan, wacht!’ roept Soraya uit. ‘Ik ga met je mee.’